

מכתב שלא שלחתי לר"ר מרגליות ובו הערות למלאכי עליון

לעמ' קכא סי' קסג: מיכאל, ציון צח - יש לציין מה שנאמר בנוסח הקפות למח, על פי מנהג ספרד (סדר תפלת החדש, וינה תרע, דף רכה ע"ב): שערי שמים תמצא נפתחים. ועיר שלום תחזה ... ומלאכי השלום לקראתך שמחים. וכהן הגדול לקבל יעמוד ... נשמתך חלך למערה המכפלה ... שערי המקדש יפתח מיכאל. ויקריב נשמתך לקרבן לפני אל. ויתחבר עמן המלאך הגואל. עד שערי ערבות אשר שם ישראל. וב"לוחות אבנים" ח"ב סי' 5 מעתיק שמעון ברנשטיין נוסח מצבה אחת מהמאה ה"ז באיטליה, שחוקק עליה: לקראתו יצא מטטרון / ללוותו עד שוכני חברון. ראה מה שהעיר על כך לוי גינצבורג בהערות וביאורים לשירי איטליה וספרד, סינסינאטי 1940, עמ' כד-כה.

HUCA ?

ראה חופת אליהו רבה (מנוה"מ ח"ד 481): ששה מלאכים ממיתין ... פרקי רבינו הקדוש יד ע"ב, בשנויים. מהד' הורביץ, סי' טז: ששה מלאכי מות הן ואלה שמותם. גבריאל. קצפיאל. . . ואף וחמה על הבהמה ועל האדם.

למלאכי עליון

גבריאל (בין קנט לקס, עמ' מא) וסמאל (בין קג לקד, עמ' רסה) יש להוסיף מה שהביא ר"ש אלקבץ במנוח הלוי לאסתר ב כג, בשם הרוקח, על בגתן ותרש שראו נחש קטן במים, וסם המות היה בשולי הכוס. סמאל הרחיקו וגבריאל המציאו. וראה עתה: שערי בינה, לר"א מגרמיזא, ירושלים חסם, עמ' כג.

רהב

ח"א מהרש"א לב"ב עד ע"ב: ... השר של ים היה בריה גדולה בים דוגמת לויתן ... וכפי אותו הטבע היה שר של ים ממנה על המימות, ורצה הקב"ה לבטל אותו הטבע, שתראה היבשה לישוב העולם, ועל כן אמר לו לשר של ים שיבלע כל מימות שבעולם, לבטל הטבע. והוא השיב: די שאעמוד בשלי, כפי טבע הבריאה. ואמר, דבעט בו והרגו וביטל אותו הטבע ... וע"ז אמר ר' יצחק ש"מ שר של ים רהב שמו. דלפי פשוטו קאי על המצריים ... אבל לפי דרש זה אינו שם התואר, אבל שרו של ים כן שמו. ושומר, אין כל בריה יכולה לעמוד מריחו. כי בריאה גדולה כזו ודאי היה מסריח במקום מגולה ביבשה, כיון שלא נמלח לקיום, כמו הלויתן, שאמרו לעיל, שנמלח לקיום לעתיד לסעודה לצדיקים, אבל במים אינו מסריח - - -

הערות למלאכי עליון

לעמ' יז סי' ל: אף ברי - יש לציין לערך רידיא (עמ' קפב-קפג סי' רצג) שם האריך הרבה.

לעמ' רפד סי' קד: קטב מרירי - יש לציין גם את דברי רש"י לברכות ה ע"א ד"ה קטב מרירי: זה שם שד הצהרים. במסכת פסחים. ואך צחוק עשה לנו ר' חנוך זונדל בעל הענפים, בהקדמתו לעין יעקב, שכתב: בידי חכמי התלמוד היתה קבלה, כי קטב מרירי הוא שם שד הצהרים. כן כתב רש"י ברכות דף ס ע"א. ברם הוא העתיק את הדברים מספר העוין לר"מ קוניץ, ושם נדפס בטעות ט' במקום ה'. ונראה, שרמ"ק לא היה בכוחו להתמצא בדברי התלמוד בפסחים, על כן ~~הוא~~ הסתפק בהבאת דברי רש"י המפורשים! עמ' כח, גבריאל, ציון ע: גליא רזיא והוא גבריאל בגימ' עם האותיות. - אין ספק בדבר שצ"ל: גליא רזא [252]!

ממונה על התפלה סנדלפון שמו - צ"ע במדרש תהלים ח ב. רוח פסקונית - ראה גם ערך מטטרון ציון קפז עמ' קג-קד

לעמ' קמג סי' קפד - ערך סיגרון צ"ל אחר ערך סטריה (סי' קצד) אא"כ נגרוס טגרון חסר יוד! לעמ' יא סי' כא: איטמון - מקומו אחרי אטריגיאש (סי' כב) אא"כ נגרוס אטמון חסר יוד! שם בהערה ציינת לערך פיסקון - ולא מצאתיו בכל הספר!

לעמ' יבסי' כד אכתריאל, ציון א - יש לציין לספר מקור חיים לר' שמואל צרצה ע"פ ראב"ע לויקרא (מרגליות טובה, אמ"ד תפכ, דף צא סע"ב) הערה לא: וכתב מבעלי התורה כתבו, כי כמו שהתחוננים צריכים לעליונים שימשכו מהם להם התועלת והברכות, כן צריכים העליונים לתחוננים לברך אותם ולהתפלל שלא יפסק החסד מהם, כי מצאנו כתוב במדרש ברכני. עכ"ל. חמש התבות האחרונות הטעו את ר"א בן הגר"א לחשוב כי ישנו במציאות מדרש הנקרא ברכני (ושמא גרס כן במקום כי). ר' רב פעלים עמ' 39. וכבר הרגיש בזה רש"ב ביריעות שלמה עמ' 15.

לעמ' קמג סי' קפד: סיגרון ציון א - כבר הקדימו, בנתינת טעם לדברי הגר"א הסתומים, הגרי"ש נתנזון בהסכתו לספר החשק (לבוש תרכו). ור' אדר"ע מהד' רשא"ו עמ' קכח.

לעמ' קעט סי' רפט: רוח פסקנית ציון ב - יש לציין גם לאדר"ע מהד' רשא"ו עמ' יב שו' ה, שזהו השם הכ"ח משבעים שמות של מטטרון. ומדוע לא הביא את השם והדר"אל המובא בפרקי היכלות של רשא"ו שתי פעמים ומצוטט גם ע"י כב' בעמ' קמה (סוריא ציון ז)? [ושמא יש לשהותו עם יהודיאל?]. אגב: אצל ילינק הנוסח בשני המקומות: זהרריאל. ובבחי (ס"פ מקץ) הגירסא: זהוריאל.

לעמ' רג בסופו: מגדל דוד - צ"ע בסוף הספר ולהשוות עם עמ' רצד: האמונות לר' שם טוב, בשם הרמב"ן.